

"The Wauwatosa Theology"

Euroopassa luterilainen teologia suuntautui 1800-luvulla yhä enemmän liberaaliteologisen koulukunnan mukaan. Amerikassa sen sijaan oikeaoppinen ja raamattu-uskollinen teologia teki läpimurron, renessanssi tapahtui erityisesti C. F. W. Waltherin ja Georg Stöckhardtin kautta. Nämä Jumalan miehet, pastorit ja seminaarin opettajat vaikuttivat evankelis-luterilaisen Missouri-synodin pappisseminaarissa St Louisissa. Waltherin mantteli siirtyi Franz Pieperille, jonka teologia on ollut monessa sukupolvessa raamattu-uskollisten pastorien opettajana.

Siion Mississippissä, niin kuin St Louis-seminaaria kutsuttiin, eli luterilaisen oikeaoppisuuden (ortodoksian) renessanssia sekaoppien aiheuttaman rappion jälkeen, kun pietismin subjektivismiin, synergismin ja sisäänpäin kääntymisen (introvert) aikaansaama epävarmuus vakavasti vaurioitti luterilaisia kirkkoja. Walther ja hänen seuraajansa nostivat esiin 1500-1600 -lukujen hyviä hengellisiä opettajia, kuten Luther, Chemnitz, Gerhard, Hunnius, Calovius, Quenstedt, Baier ja Hollazius. Uudelleen oppi pelastuksesta yksin armosta, sakramenttien armonvälineellisestä luonteesta, lain ja evankeliumin oikeasta erottamisesta, uskonvarmuuden objektiivisesta ankkuroitumisesta evankeliumiin, armonvalinnasta ja Raamatun erehtymättömyydestä jumalallisena auktoriteettina tuotiin päivänvaloon.

Vuonna 1868 evankelis-luterilainen Wisconsin-synodi (WELS) ja Missouri-synodi (LCMS) solmivat kirkkoyhteyden. 1872 yhdistyivät oikeaoppiset raamattu-uskolliset kirkot Amerikassa ns. "synodaalikonferenssiin". 1878 WELS järjesti uudelleen oman pappisseminaarin Milwaukeeen Wisconsiniin, näin ollen siitä tuli toinen raamattu-uskollinen pappisseminääri. Seminaarin presidenttinä (johtajana) toimi Adolf Hoenecke. 1893 seminaari muutti Wauwatosaan.

Se mitä kutsutaan "Wauwatosateologiaksi" ei ole niinkään uusi teologia vaan metodi. J. P. Koehlerin (1859-1951), August Pieperin (1857-1946) ja John Schallerin (1859-1920) toimiessa seminaarin professoreina muotoutui teologia, jota voinee kutsua eksegeettiseksi teologiaksi. Kehityksen tähän oli aloittanut jo Walther, mutta ennen kaikkea ehkä Stöckhard, kun ns. "predestinaatiokiistan" aikana argumentoitiin raamatunkohdista ja eksegeesistä sen sijaan, että pelkästään viitattiin luterilaisiin isiin. Wauwatosateologia käytti käsiteapparaattia ja metodologia, joka yhä selkeämmin halusi hakea tukea ja argumentoida raamatunkohdista ja raamatullisista yhteyksistä.

1500- ja 1600 -lukujen luterilaisten isien uudelleenlöytö antoi luterilaiselle kirkolle takaisin kadotetun raamatullisen teologian perinnön, mutta vaarana oli myös, että langettaisiin järjestelmälliseen "isien" siteeraamiseen ilman syvälle menevää raamatunopiskelua. Missourin (LCMS) ja Milwaukeeen (WELS) teologiset tiedekunnat olivat työntäneet syrjään sellaiset aineet kuin eksegeetikka ja isagogiikka antaessaan etusijan perusteelliselle puhdasoppisuuden ajan isien opiskelulle latinaksi. August Pieper kuvaa tilannetta: "Meidän seminaareissamme dogmatiikka dominoi sellaisella ulottuvuudella, että eksegeetikka ja historialliset aineet siirtyivät taka-alalle siinä määrin, että pastoraaliteologian ohella opiskeltiin vain dogmatiikkaa... siitähän huolimatta, että me yhä uudelleen ja uudelleen painotimme Sola Scriptura -periaatetta. Me tulimme yhä enemmän ja enemmän sisäisesti sidotuiksi ja kahlituiksi isien auktoriteettiin." (vol I, s.28-)

Se uusi mitä Wauwatosateologia oikeastaan antaa on itse asiassa paluuta Lutherin esikuvaan:

Tiedettäköön, että Raamattu ilman mitään selittelyä on aurinko ja ainut valo, josta kaikki opettajat saavat valonsa eikä toisinpäin... He (paavilaiset) omistavat isille sen valon, jolla Raamattu tulee valaista, kun taas kaikki isät myöntävät oman hämäryytensä ja selittävät Raamattua yksin Raamatulla... Mutta se opiskelu, joka tekee valmiiksi sodankäyntiin on se, että tuntee olevansa kotona Raamatussa ja niin kuin pyhä Paavali sanoo, että on kykenevä tyytymään täysin selviin Raamatun jakeisiin, ilman mitään selittelyä ja kommentaareja niin kuin paljastettuun ja esiin vedettyyn miekkaan. (Works of Martin Luther PE,III,s.333f.)

Schaller tiivistää Wauwatosateologian erityisen painotuksen:

Luterilaisen teologian korkeimman periaatteen mukaan ei voida koskaan osoittaa dogmihistoriasta, toisin sanoen ihmisten kirjoittamista kirjoituksista, mikä on luterilainen oppi. Itse asiassa luterilainen oppi voidaan osoittaa vain suoraan Kirjoituksista eikä mitenkään muutoin (vol.I s.92.).

Sen sijaan mitä kutsutaan *Authoritätentheologie*, *Traditionstheologie* ja *Wätertheologie* puhuu Wauwatosateologia *Zusammenhängendes Schriftstudium*:in (yhtenäisyyden huomioiva/yhteenkuuluva raamattututkimus) puolesta. J. P. Koehler, August Pieper ja John Schaller painottivat, että suora ja asiayhteydet huomioiva raamattututkimus on perustavaa teologian opiskelulle. Raamattua tulisi opiskella huolellisesti alkukielillä ja jokainen teksti asettaa asiayhteytensä ko. Raamatun kirjan intention mukaan.

"Zusammenhängendes Schriftstudium" ei ollut vain välttämättömyys pappiskandidaateille, vaan myös seurakunnan elämälle. "Tämä sana on Henki ja elämä, puhdas Jumalan voima ja Jumalan tuli. Se on tämän sanan kautta kun maailma, kirkko ja meidän pastorimme tulevat parannetuiksi, jos he elävät siinä, rukoillen ja uskollisesti ajatellen sitä, mietiskellen sitä ja opiskellen sitä." (August Pieper, vol.I, s.61).

WELS:in kirjakustantamo Northwestern Publishing House on julkaissut Wauwatosan teologien runsaasta tuotannosta otteita kolmessa sidotussa niteessä *The Wauwatosan Theology*, jotka sisältävät yhteensä 1545 sivua. Valtaosa materiaalista on otettu WELS:in teologisesta aikakauskirjasta *Theologische Quartalschrift* (nykyiseltä nimeltään *Wisconsin Lutheran Quarterly*). Sille, joka on kiinnostunut raamatullisesta teologiasta on *The Wauwatosan Theology* kultakaivos ammennettavaksi. Sarjan aloittaa professori Martin Westhausin kuvaava johdanto Wauwatosateologiaan. Kirjoitukset on kategorisoitu näissä kolmessa niteessä kuuteen osa-alueeseen:

- Survey and Samples
- Interpretation and Exposition of Scripture
- Law and Gospel
- Church and Ministry
- Evaluation of Trends and Figures in American Lutheranism
- Music and Hymnody

Täältä on löydettävissä useita kirjoituksia käännettynä englanniksi, jotka ovat aiemmin olleet saatavissa ainoastaan saksankielellä. Toivomus on, että se, joka lukee nämä raamattu-uskolliset opetukset omaksuu itselleen metodin ja Wauwatosateologian hengen, nimittäin, että oppikeskusteluissa aina asettaa pelkän Raamatun sanan, asiayhteydessään huomioituna ja alkukielillä valaistuna keskukseen. Vain tällä tavalla voimme olla aidosti raamattu-uskollisia ja näin ollen myös aidosti luterilaisia.

Stefan Sjöqvist

The Wauwatosan Theology
3 nidosta, 1554 sivua, toim. Curtis Jahn. Hinta 93.99 USD
Tilaukset: Northwestern Publishing House, 1250 N. 113:th St. Milwaukee, WI 53226, USA
Linkki: Northwestern Publishing House: www.nph.net

Lähde: *Biblicum* Nr 3 1998 Årg. 62
Nettibiblicumissa: <http://lbk.cc/biblicum/19983306.HTM>

Suomennos J-E Tiri (15.5.2003)